

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön Előfizetheti helyben a szerkesztő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatálnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetés félével és pontosan és jutányosan közöltetik.

FOGLALAT. Magyarország és Erdély. (Kinevezések és előléptetések. Alkotmányos politikai párt-programm III. Tiszaugy. Budapesti napló. Törvényhatóságok: Szepesmegye közgyűlése, Túrmező kerület választó gyűlése; rövid közlések Páparól, és a felvidékről. Erdélyi országgyűlés. Társulati Jélet: A magyar központi vasut-társaság ez évi közgyűlése.)

Külföld (Ausztria, Portugália, Spanyolország, Poroszország, Oroszország, Törökország) Ertesítő.

MAGYARORSZAG és ERDÉLY.

Őcs. s ap. kir. Főlsége Szabó Ferenc sopronyi kerületi főtartománybiztos, kir. tanácsosi címmel díszesíteni — Czapló Mihály magyar kir. udv. kam. számvevő tanácsost, és Fehérpatak Józsefet magy. k. udv. kam. kiadovatali irnokot pedig kegy. nyugalmazni méltóztatott.

A nm. magy. kir. udv. Kamra a verebelyi k. sóhivatalnál megüresült ellenörködő mázsamesteri állomásra Farkas Pál pesti sóhivatali irnokot; ennek helyére irnokká Gedon László nyugalmazott cs. kir. főhadnagyot és pesti sóhivatali gyakornokot — az újvidéki megüresült só és harminszadivatali ellenörökre pedig Franich József sziszeki harminczadivatali ellenört alkalmazta.

Szárók Ignác táblabíró, s m. Eszterházy Pál hg és több m. nemzeti ág főörvényszéki ügyésze, tizenhét napig tartott hagymáz következtében, folyó pünköszt hava 5dik napján éltének 45dik eszt. elhunyt Pest. főleg hitvesének szül. Tomcsányi Francziskának, kit 17 esztendőig boldogított, kimondhatatlan keservére s minden rokoni, baráti tisztársai nem mulékony sajnára. Béke viraszson szendergő porain!

Általános politikai párt-programm III.

Kettő tehát a működés, melyet a szabadelvű párt nyilvánít. a) Az alkotmány és alkotmányos jogok fölötti örökös. b) A közreműködés.

Az elsőt illetőleg, midőn az örökös említették, az koránsem valamely gyenge idegzet-szülte szelidítése vagy szépítése a dolognak, az magát az idetartozó eszmét tisztán kifejező nevezet. Ne is vélje valaki, hogy ez alatt az ellenzék értetnének, mert az örökös és ellenzék nem egyek, sőt nem is hasonmások. Az örökös ugyanis örökké tartó, soha meg nem szünő kötelessége a nemzetnek, az ellenzék pedig csak a megkísértett vagy éppen elkövetett sérelmek elleni föllépést jelenti. Az örökös tehát és az ellenzék egy állanak egymáshoz, mint álló sereg és háboru, mint a fenytő törvény és büntetés. —

Az ellenzék magában véve, mint Krug igen helyesen mondja, sem nem jó, sem nem rossz. Ebben a kérdés mindig a hogyan? és mire? megy ki's csak ezekhez képest lesz az jóvá vagy rossz. Mert valamint rossz lenne a jót elnevezni, éppen úgy jó sőt szükséges a rossznak ellenszegülni.

Már ezek szerint is nem lehetne semmi képtelenebb, mint valamely egyoldalú ellenzéki párt, egy oly „opposition de métier et d'attitude,” mely szükség esetén kívül is, tehát csak azért is ellenezne, hogy ellenezzen. Mert igaz ugyan, hogy opposita iuxta se posita magis elucescunt és ennek haszna a jőzanon folytatott vitaközös terén mindig lehet, de a cselekvés terén töle üdvös eredményt — csak szükség esetében a jőzan mérséklet korlátai között várhatni. —

Maga az elszenderítés mérséklő Krug is azt mondja: „Csak akkor's annyiban kell ellenezni, mikor és mennyiben a kormány a jog ösvényét elhagyni láttatik, különben azt minden erőből elő kell segíteni.” Az ily ellenzék mindig működésben volt's mindig abban is fog lenni, csak hogy ez másként nyilvánosul alkotmányos és másként nem alkotmányos formák mellett. Minden a nép jellemével és szokásaival meg nem egyező institútó és törvények, mindenkor már magában a nép erkölcsében ellenzékre találunk. Ha aztán az ily ellenzék kitünő többségben szabadon nyilvánosulhat, annak mint hatalomnak erkölcsi hatása el nem maradhat. A honnan ennek nyilvánulása szerfölött szükséges a főhatalomnak illő korlátok közötti tartására, és így a közzöllés és az emberiség érdekének előmozdítására, midőn oly nagy az emberi gyarlóság, hogy olykor a legerényesb jellem is, a hatalom fényugáritól kábultan, könnyen félre téved a tiszta humanismus boldogságra vezérő ösvényéről. —

Örökösen szem előtt kell tartani azt: hogy minden bármínő alkotmányban is mindig megvan mind a három elem, t. i. a kormány, az aristokratia's a demos. Ezek ugyan minden alkotmányban különböző arányban vannak's a szerint különböző hatalommal bírnak; de azért

egymáshoz mindig igen szoros viszonyban állanak. Ezen elemek magokban saját és a többiekétől különböző érdekekkel bírnak's magokban mintegy külön pártot képeznek; de vannak közös érdekek is, melyekre nézve olykor saját érdekeik feláldozásával, mindig pedig azok alárendeltetésével kell egyesülniök. Ezen szempontból indulva is, ezek mint pártok tekintve egymással ellentétben nem állanak; hanem egymásnak koordinálva vagy subordinálva vannak's így kölcsönösen egészítik egymást ki's együttvéve állítják elő a polgárisodás főczéljára törekvők seregét, midőn egymás hiányait pótolva tulzási mérséklék, a henyéséget működésre igatják, az igen erős mozgást gátolják. Az ily működések hol gyengébb hol erősebb vitaközösben nyilvánosulnak; mindezek azonban, míg illő korlátok között folynak, csak modorharcok's irányzatukat az általános politika elveitől, a tiszta liberalismustól veszik's a szabadelvűséget képviselő rész nem engedi a magasb elveket és czélokot a társaság erkölcsi elemeinek érdekei által elnyomtatni. Mert elyben igaz és valódi politika, valamint bölcsészeti és tiszta erkölcsi rendszer is csak egy létezik, csak egy létezhetik. „És pedig politikának nevezüik nem a celszövényeket és hazugságokat, a nagy szavakat és kis tényeket, a gyalázatos expedienst, melyet újabb küzdőink mindennap találgatnak ügyeik szolgálatjára; hanem igen is ama széles és mély politikát, mely csak a nemes és komoly eredményeket tartván szeméi előtt, azon eszközök kikeresésével foglalkozik, melyek segédelmével a jogot győzelmeskedtetni, a békét biztosítani és az emberek jóllétüket nevelni lehetséges.” Azon politikát tehát, mely erő és szilárdsággal tevékenységet párosít; mert a tevékenység alakító elve minden létezésnek. Azon politikát, mely a polgárisodás minden elemeire kiterjedten organisálva működik, mely minden elemnek mozgást, erőt és életet kölcsönöz.

Hajdan nemcsak Machiavelli, hanem a nagy Plato és böles Montaigne a politikát a morállal meg nem férhetők mondották. Maga Erasmus azt tanácsolja: „ha az oroszlanbőr nem elég hogy betakarjon, a rókabőrt kell hozzá férczelni.” A tudomány országa, korunk dicséretére legyen mondva, oda tisztult, hogy illyest ma Machiavelli leghibebb tanítványa sem merne ajánlani.

Most mindenki elismeri, hogy akármennyire különböző legyen is a politikai elvek alkalmazása az idő és tér, a viszonyok's helyzetek szerint, de a főelv egy és változhatlan's abból helyes következtetéssel egyebet mint a humanismus eszméjével megegyezőt lehozni nem lehet. Ezek szerint, mint már fenebb is mondatott, a kormánypolitika csak alkalmazásban különbözik a néppolitikától, midőn is más a kormány's más a nép feladata's teendői's a népben ismét mások a különböző erkölcsi elemek és osztályoknak saját érdekeik, tehát másnak kell lenni módjaik, eszközeik's törekvéseiknek is. És az erők ezen egymásra hatásából származik a status életereje annyira, hogy abban ezen erők szabad működése nélkül, rendes mozgás, organicus fejlődés, üdvös baladás's valódi jóllét nem is képzelhető. Így érzett maga Napoleon is, midőn egykor bukásból felemelkedni örökösde így nyilatkozott: „A kormányt hasonlító a hajózáshoz, két elem kell a hajózásra's ugyanannyi az állomány hajója kormányzatára, hogy egyikre a másik ellen lehessen támaszkodni. Soha sem fogják irányozhatni a léghajót, mert az csak egy elembe lebegvén, semmi támaszpontot nem találhatni, honnan az ezen elemet hánykodtató szélvésznek ellenállani lehessen.” —

Az állomány minden elemei közül politikai működésére's hatáskörére nézve legfontosabb a kormány. Ott, hol ez magas hivatása teljesítésében gátoltatik, valódi rend nem létezhetik, de azért ennek is illő korlátok közé szükség szoríttatnia, hogy absolut hatalomná vagy despotiává ne fajuljon. Miután pedig a kormány maga korlátát a törvényektől, következésképp a törvényhozástól nyeri, tettei azokhoz képest lehetnek valamint törvényesek és jők, ugyszinte törvénytelenek, következésképp rosszak. Midőn a kormány valamely tetteért törvénytelenésgől vádolatik, igen természetes, hogy az ily vád mindig megvitás alá tartozó dolog's valamint a törvények vagy hiányosak vagy homályosak's kétértelműek's a nézetek és érdekek különbözők: úgy képzelné sem lehet, hogy magának a fenebbiek szerint vádolt kormánynak is párta ne legyen, annyival is inkább, mivel semmi esetben sem tehetni fel a kormányról, hogy egy nemzet egyesült akarata ellen, amugy, io contra todos, midőn akarhatna fellépni. Ezek szerint két fő párt-osztályt

különböztethetünk meg, melyek közül a vitaközös alá terjesztett kérdésekben a vádló fél ellenzék, a kormány tetteit pedig törvényeseknek tekintő fél kormány párt alakban lép fel. Mivel pedig egyfelől: minden bekövetkehető körülményre eléggé világos törvényeket hozni, sem azt eszközölni nem lehet, hogy a bármily világos törvények, szinte bármily humanus végrehajtását minden érdekelt olyannak tekintse; másfelől évezredes tapasztalás bizonyítja, hogy minden hatalom terjeszkedni kíván's mindegy addig terjed, míg korlátokra talál's e'nisus soha sem szünik meg; szintugy azon két párt sem szünik meg soha működni's míg egyik rendszeresen örökös's legalább is a vitaközös terén mint ellenzék működik; a másik szinte hivatásának felel meg, midőn ezek hatását ellensúlyozni's így azokat illő korlátok között tartani törekszik. Innen az ellenzék nevezet alkotmányos monarchiai szülemény, mely midőn rendszeresen működik's ily tágabb értelemben nem teszen egyebet mint örökösde vagy ellenörökösde. Hajdan monarchiákban a kormány hatalmát semmi organisált örökösde párt nem korlátozta's láttuk hogy ezen korlátlanúság mellett, mind a kormány mind az állomány szünteleni veszélyeknek volt kitéve. Láttuk, mily ritkán merészelt valaki az igazságot napfényre deríteni's nem egy bolonddá aljasítá magát, hogy bohózatok közben olykor az igazságnak győzelmet szerezhesen.

Ma közönségesen a pártok két phalanxba, egymint: ellenzék- és kormánypártra oszolva működnek. Ha azonban ezen pártok mellett nem léteznének más irányzatú's engesztelő pártok, vagy az előbbiektől tágas működési kört nem vennének fel, ugy soha semmi kérdés fölött kiengesztelődés nem is volna remélhető, és így minden ügyet, nem a nemzeti közakarat, hanem egy többnyire mesterkelt többség zsarnok hatalma döntene el. Minden politikai jogokkal bíró egyednek, mely egyedi erejét teljesen paralyálva látni nem akarja, valamely párthoz kell szegődnie; de midőn ezt teszi az értelmeseb egyed, soha sem veszi el szeméi elől a valódi liberalismus követelésit's a nemzet általános érdekeit soha pártérdeknek nem áldozza fel. E szempontból indulva valamint erőlyesen fog harcolni az ellenpárt tévedései ellen, szintugy igyekezni fog pártját, midőn az a harc hevében messze ragadtatik, az igazság és törvényesség korlátai közé visszavezeteni. Ki ezt sikerrel akarja eszközölni, annak ezen korlátokat ismerni kell és soha nem szabad felednie, hogy minden párt oly zászló alatt áll, mely mellett jobbra balra tévesztő ösvények kigyóznak szét. Itt eltévedések kikerülése végett, minden keskenyebb működési körszorított pártnak csak addig kellene működni, míg o-hajtott tárgyának létrehozatalában czélt ér, vagy tán mig a más pártok részleges ellensúlyozására szükség van. — A honnan a párt szabadelvű vezérei törekedni fognak, nehogy az ily párttöredék részleges működéseit általánosságra emelve, nagyobbra nőjön, mint azt speciális czélja kívánja. Miként fogja ezt eszközölni, az általánosan meg nem határozható, a mi bizonyos, csak abból áll, hogy egy pártvezér sem ismeri helyzetét, mely pártjától vak engedelmeséget követel; mert egy politikai párt nem valami olyas tétel, mely formulázott parancsszóval lehessen majd jobbra, majd balra kanyarítani. Ugyanis azt illő korlátok között, kivált tartósabban csak felvilágosítás's az igazságnak győzelemre segítése által lehet megtartani. Ez pedig biztosabban csak ott eszközölhető, hol a pártvezér eszméje nem valamely alsóbb rendű elv követkevénye's alkalmazás-módjait nem valamely kisebb körű rögeszme tűzi ki. —

Ezek után jölehet igen szükséges a soha nem szünő éber örökösde, mindazáltal még csupán ezzel egy párt sem felel meg nagyszerű hivatásának. Valóban igen szűkkörü azon párt, mely pusztá vetojával akarja betölteni hivatását, mely mindig csak a mások működéseit gáncsolgatja; mely mindent gátolni's mindent ellenezni törekszik.

Ezen könnyen veszélyessé válható egyoldalúságból csak ugy bontakozhat ki a párt, ha magának tágas működési kört nyit, olyat t. i. mely az örökösde már magában korlátokat állít, ilyen pedig a néppárt második teendője vagy is a közzremunkálás. — (Folyt. köv.)

TISZAÜGY. A Tiszaszabályozás szent czéljának minél gyorsabb létesítése végett fens. István főhg kir. hto a tiszavölgyi társulat akadékos kérdésit elintéző nádori bíróságot nevezett ki az egész Tiszavölgyre Szentiványi Vincze kir. kam.'s helyt. tan. mint a kiküldött nádori bíróság elnökéhez utasított köv. parancsnál fogva, Sárvári-felsővidéki gróf Széchenyi István es. kir. aranykulcosos, v. b. t. és

m. kir. helytartósági tanácsos, mint az országos közlekedési központi bizottság elnöke a tiszavölgyi társulat központi választmányának e részben hozzá intézett megkeresése nyomán előnkbe azon kérelmet terjesztvén, hogy a mennyiben olyan vízi szabályozásoknál, melyek több törvényhatóság határain keresztül vitetni céloztatnak, vagy pedig több törvényhatóság valamely víz-szabályozást közös erővel eszközölni és határait a keresztül folyó víznek károsításai ellen óltalmazni kívánja, az 1840ki Xdik t. cz. 8dik §sa mind azon előfordulható esetekben, midőn valamely törvényhatóság a célzott vízi munkálatot netalán azon oknál fogva, mert azt magára nézve károsnak tartja, — akadályoztatni kívánja, vagy pedig a reá háramlandó haszon arányában a munkálatra szükséges terhek viselésében részt venni vonakodnék, a nádori bíróságot ruhazza fel azon hatósággal, hogy mindenily nemű kölcsönös követelésre és a munkálatban leendő részvétel iránti kérésre nézve fenforogható kérdéseket, az illető törvényhatóságoknak s több vízépítő mesternek tökéletes kihallgatása után, — megpróbálván a felek közt a barátságos egyezséget, — itéljen el és az előleg megállapított terveket végre is hajthassa, a szükséges költségeket az illető birtokosok birtokukhoz s a nyeredő haszonhoz aránylag viselni tartozván, és semmi nemű ellenmondásnak helye nem lévén: Mi ezen törvény-cikk rendelkezéseihez képest a Tisza és más mellékfolyamok szabályoztatása iránt fenforgó s előjehető kérdéseknek a most mondott törvény-cikk értelmében leendő elintézésére bíróságot nevezünk ki.

Midőn tehát ezen törvényes és igazságos kérelem folytán Nagyságodat a Tisza és más mellék folyamok általános szabályoztatása iránti kérdéseket elintézendő bírósághoz elnökke, Jósza Péter k. táblai ülnököt Nagyságod mellé másod-elnökke, — közbírákká pedig: Zoltán János Zabolos megye volt első alispánját az ugoesai és szatmári vízszervezethez; — Elek Mihály ugyanazon megye volt másod alispánját a beregi, ungi és felső-zabolasi kerületbe; — Bükk Zsigmond Borsod megye volt alispánját a bodrogközi és hegyaljai osztályba; — Dráveczky Alajos zemplénmegyei táblabíró és főpénztárnokot az Ondova-Tapolc vidékre; Papszász József Heves megye volt alispánját a borsodi és alsó-zabolasi kerületbe; végre Beöthy Lajos magyar kir. helytartósági titoknokot a hevesi, csongrádi és bácsmezei kerületbe királyi helytartói hatalmunknál fogva kinevezük. Nagyságodnak egy uttal meghagyjuk, hogy az érdeklített feleknek illendő bizonyos határidőt tűzvéni ki, az említett Tisza s egyéb folyamok iránti kérdéseket a felhívott törvény értelmében elintézni, eljárása folyamáról és eredményéről pedig annak idejében Nekünk jelentést tenni kötelességének ösmerje; megjegyeztetvén ez esetben különösen még az, hogy jelen bíróság az egész Tiszavölgy szabályozási terére nézve egy levén, az elveket ugyan, melyek szerint eljár s melyeket munkálkodásában követ, együtt egy testületben elhatározni, ugyszint midőn az összes Tiszavölgy érdekeltiségre nézve a teherviselés arányát s mértékét kellend itéletileg eldönteni s osztályozni, vagy a vizimunkálat iránt a felek által netalán támasztandó ellenvetések kérdéseiben határozni, az egyes érdekeltiségekbe tartozó területek határait mindig egész testületben kimunkálni, — egy szóval, minden itéletet e szerint hozni tartozék; a közösen megállapított elvek s ezeknek egyes érdekeltiségekre nézve végrehajtása-ugy a teljes költségvetés adatainak összegyűjtésében azonban külön és szétosztolva is működhessek. Maradván Nagyságodnak Prágában szent-György hó 19kén 1847. Öszinte jóakarója I s t v á n s k.

E célból a bíraskodási elvek s eljárási módszer közmegállapíthatása végett a kinevezett nádori összes bíróság f. eszt. július elején Debreczenben ülend öszsze, mi megtörténvén, mivel a tiszavölgyi társulat a nm. magy kir. helytartó tanács által megállapított s e nádori bíróság előtt felmutat. terv szerint a Tisza s azzal kapcsolatban levő vízek szabályoztatását megkezdvén azt folytatni s bevégezni kívánja, midőn az ezen szabályozásbeli kölcsönös követelésekre s a munkálatbeli részvétel kérésára, és eziránt kidolgozott ártéri s költségki kiszámításra és ezek folytán a szükséges költségekre az illető birtokosok birtokukhoz és a nyeredő haszonhoz képesti megállapítására nézve kérdések merülnek föl, azoknak az 1840: 10d. t. cz. értelmében elitélése s végrehajtása a nádori bíróságot illeti, ezeknél fogva a tisztelt nádori bíróság majd ns Ugoesa, Szatmár, Bereg, Ung, Zemplén, Szabolcs, Borsod, Heves, Békés, Csongrád, Bács és Torontál s végre Bihar vármegyéket, továbbá a Jász-Kun és Hajdu kerületeket, szabad kir. Debreczen, Szatmár és Szeged városát szokott módon, az egyes érdeklítettek pedig országszertei kihirdetés útján bizonyos helyre és napra maga elibe idéztetendi s mennyiben a barátságos egyezség nem sikerülne, a fenebbiek iránt, ugy az eljárási költségekre s törvényes járulékokra nézve is törvényt és igazságot valóságos végre-

hajtással szolgáltatand Károlyi György gróf mint a tiszavölgyi társulat elnökének fölperessége mellett.

BUDAPESTI NAPLÓ.

A tavasznak is már noha kedvező időjárásra nézve tavaszunk alig néhány napos, innen végére járunk, a v e t e s n e k is már mindenütt vége, azonban a budai fürdőkben még igen sok k i v e t n i valót találtunk; mert ott anynyi az elvetemült személy. különösen a r u d a s-furdóban; hogy nem ártana őket ebrudon k i v e t n i! Nem is lenne fölösleges dolog, hogy az illető felügyelők magukkal számol v e t n e n e k. a helyett, hogy ösztözetelt karokkal nevetnek.

A nevelési társulat újabb mozgalmakat idéz elő, öszsze-jövetelei látogatottak, felolvasott tárgyai érdekesek, melyek tán szebb jövőnek vetik meg csiráját!... De hisz értünk is ám pogány világot, midőn iskolában a vezetés helyett cum argumentis a posteriori kergették az embert; s a gyermeknek nem annyira fejébe, mint bizonyos fundamentális részbe verték a tudományt, azaz többnyire a latin szavakat. Az ölkert-utczában fekete táblán ezen szavak állanak: „Merkur-újás szerkesztői hivatala“. Furcsa, mondám szomszédomnak — hisz ezen lap már rég megszűnt? — A megszólított azzal nyugtatott meg, hogy ez csak koporsó-deszka; másik lapjára van rajzolva tán a halálfej, a kereszt és az „itt nyugszik.“ Pesten könyvkiadó-egyesület van alakulóban, mely a jobb magyar műveket saját költségén kiadja, az irót díjazza, megjegyeztvén, hogy a költségek leszámítása után a kiütetett díjon felül a nyereségben bizonyos száztól az osztóztalja. Így aztán emancipálva lenne az irodalom a könyvársusi zsarnokság alól. Nem is képzelik önök, milyen képeket vágnak némely könyvársaink, ha egy magyar könyvet meglátnak: — a bizományba vett könyvknél 20 — 25 száztól vesznek s némelyiket évig is alig nyerhetni meg számolásra, akkor pedig majd illy formán számol: vettem, adtam, egy forint; kaptam, küldöttem, két forint; nyereség: fizessen még az ur egy forintot.

Az idő melegültével Pest madarai is előbujnak s itt ott fészeknekvalót keresnek, egy ilyen jó madár egy lapujdonságozó szobájából egy nadragot választott ki fészékül, azonban a csinyen rajt kaptatván az ujdondász méltán követelheti, hogy a tetten vesztett nadragjára 25öt fészkeljenek, de csak akkor, ha benne lesz a tolvaj is.

Tompa Mihály verseit a Beimelléle nyomdának mostani birtokosa oly gyönyörűn állította ki, minő kiállításban magyar munka még nem részesült. Becsületére válik ez a nyomda birtokosának, ki nemesak nyomdájá ügyeit vezeli magyarul, de a magyar műveket választékos csinnal is állítja ki.

Oroszhegyi Józsa leánynevelő intézetek számára magyar nyelvtant adott ki; a munka céljának helyesen megfelel. Azonban megjegyeztendő, hogy nálunk évenként szaporodik a nyelvtanok száma, és mégis kevés magyar hangot hallunk; talán nem ártana egy magyar tudó-tant is szerkeszteni.

Egy házi ur Pesten unokahogának névpapjára a egy gonbolyag czérmát ajándékozott. . . .! Azonban ne kaczagjanak önök, mert még most jön a czérna vastag vége; mert a lyány egy szegény barátjának ajándékozta a czérmát, mit az legombolygatván, végre egy százas bankjegyet talált. . . Bizony csintalanok ezek a házi urak; ajándékban czérmát adnak, ilyes miatt van aztán, hogy közülök többen lakókat annyira sinórozzák.

Hogy Pesten még min lig drágaság van, abból is kiteszik, mert belvárosi több vendéglőben egy adag saláta harmincz krajczár. Hogy volna tehát még most igazi kedve jobbadán hervadt érszényü de duzzadt étvágyu fiatal embernek saláta-evésére?!

A Pálvaxféle kávéházban vörös bársonnyal huzták be a padokat és székeket; ebből is látható, hogy nálunk a b e h u z á s még mindig divatban van.

Erdélyben azon hír terjeng, s az augsb. Allg. Zeitung egyik tudósítója is közölte a napokban, hogy Pesten a Bécsbe üdvözlésre menő e r d é l y i küldöttséget nagyszerű macskazénevel fogadták volna. Nálunk erről sem macskák sem emberek mit sem tudnak; eképen a terjesztett hír alapatlan mendemonda.

A „Tiszavölgy könyve“ is megjelent, az érdekes munkát ajánljuk az illetők figyelmébe, ebből megláthatandják azt is, hogy a Tisza csakugyan utonálló s azért fékeztetése halaszthatatlan szükséges.

A napokban egy urfi bem-ent pesti fodrászok egyikéhez ki nem annyira arszán, mint bár a n y és b i r k a volt, mert a mint a fülekörül sütyögetének, s ü t n i v a l ó j á h o z kapott, még is azt mondá, hogy tárczáj hiányzik, pedig később haza menyén szobájában találta meg elveszettnek hitt portékáját!

Nagyszerű készültek vannak, csak esendben még, a pár hét múlva beköszöntendő pestvárosi tisztújításra, melyre vezérlo kir. biztosul ismét nm. Almásy Móricz kincstári alelnök o exoja van kinevezve. Hír szerint csak a választott polgárság száma teljes kiegészítéséhez 18 lesz megválasztandó.

Az ország legnagyobb részét öszszejárta gazdák a mutatkozó termés állapotjáról azt állítják, hogy a r e p e z e jobbadán kivesselt — az ö s z i többnyire oly ritka, hogy a t a v a l y n á l (szerfölött kedvező i d ő j á r á s t s m i n t e g y az isteni gondviselés okozandó csudát kivéve) fizetőbb aratásra alig számíthatunk — a t a v a s z i vigasztaló s busás reménynyel kecsgetet — aratás azonban a szokott időbehöz képest 2 — 3 héttel később lesz, ha teljes megérés előtt, főleg a s i k s homokos vidékeken, a hőség le nem forrzza és zsendülő korában szorult szeművé s így minél több korpa-annál kevésb liszt-tartalmúvá nem aszaja. Bizony senki sem megy az ég alatt annyijviszontagságonálta, — mint a szegény földműves — főleg az időjárás örkenyét, szeszélyeit, makranczait megfontolva.

Az általunk említett amsterdami hajó a függőhidhoz kívánatós vas-deszka-láncszemek első szállításával maj. 6kán délelőtti 11 óra után megérkezett. Hármast lobogó — közepén a nemzeti hármast színü, országunk czimerével —

lebegett rajta s mind Buda mind Pest partjai többszörös mozsár-durrogással üdvözlék. Délután azonnal emelgette ki belőle a függő hidok szélére a hatalmas daru horgast ormányával a 2 s 2 1/2 öles hoszsú s mntegy 8 — 10 hüvelyk széles s hármast vagy négyest rétegeivel 3 — 4 hüvelyk vastagságu vas-deszkaláncszemeket. Utána még több illy szállító hajó van utban Amsterdamból hasonló teherrel — mi ből az is nyilvános, hogy a magyar fellelő is menve a Dunán a Lajos csatornán keresztül egész Londonba mehet vizen. Mily czélszerű lenne illyvégre, ha léteznének, gyors keskeny gőzhajók! Még talán megérjük, ha nem magunk ereje által is — mert nálunk illyszerü vállalat még most csak ábránd — de külföldiek által igen is, kiknek örömet adóznunk téltenségünk, indolentiánk, pénztelenségünk s mindezek gyökere: tudatlanságunk miatt. ☐

TÖRVÉNYHATÓSÁGOK.

SZEPESMEGYE. Lőcsén aprilis 25kén. Néhány napal közgyűlésünk előtt megérkezett ide az órangyalokint várt királyi biztos b. Vay Miklós koronaőr ő nagymélt. mellette rendelt segédjével Ambró Antal helytartósági tanácsnok ő nagyságával, és az éhinség körül munkálkodó állandó választvány ülésében is megjelent, azt azon örvendentes hírral lepte meg, hogy ő es. k. felsége által az önszességűk fölsegéllésére legkegyelm. szánt pénztöszszegből, a katonai élelmezés könnyítésére Szepesmegye hadi pénztárának 5000. pengő forintot, kamat nélkül, — a házának pedig a szükölködők fölsegéllésére 20 ezer pftot száztól négyes kamatra oly feltétel alatt kölcsönözhet, hogy mind a két kölcsön hat év alatt 12. részlegben, azaz fél-fél évenként visszafizetessék. Ezenkívül nagymélt. gróf Apponyi Györgyné ő excell. bécsi gyűjteményéből 1000 pftot az állandó választványnak, 200 pftot pedig Lőcse városa bírájának s általa a lőcsei nőegyesületnek adott által.

Ezen vigasztaló előzvények után, april 19én mint ő felsége legkegyelmesh urunk születésnapján megkezdettük közgyűlésünket, mint illik és szokás, ünnepélyes isteni tiszteltetl a város kathol. templomában, s ennek végzetével az időközben tartott kisgyűlések jegyzőkönyvei meghitelesítésével. Ezekben feltűnt főképen egy tárgy, t. i. a számos kiköltözés Bánságba, melyek bizonyos kincstári uradalmi tisztség által állítólag kiadott és egy Holló - lomnici paraszt által megye adózóji között terjesztett biztatás következtében történnék, mely szerint ott 400 család elfogadására kész hely találtatnék. Nehogy tehát a szegény kiköltözők valamely ámitásnak áldozatíva váljanak, a nagymélt. helytartó tanács meg fog kéretni, hogy jövendőben illy föl-szólítások ne magánaton, hanem mindig a hitnácis útján és így hitelesen és hivatalosan történnék; az országgyűlésen pedig kimerítő törvény fog szorgalmaztatni a kiköltözéseket és a kincstári puszták benépesítését rendszeresítendő, ez által pedig az éjszakai megyékben a túlnépesedés mindinkább érezhető bajait enyhítendő.

Gyűlés másod napján mindjárt az éhinség került szónyegre, és az állandó választvány jegyzőkönyvének olvasása kezdetett meg. De mielőtt még befejezték, szóba jött a szükölködők öszszeiratásban tapasztalt nagy aránytalanság és a szükölködők közt eddigélig történt felosztásokról ideiglenes jelentések és számadások hiánya. Némely nagyobb uradalmak két képviselője által indítvány tétetett, hogy miután ezen uradalmak a mult gyűlésben ajánlott segedelem felét már megfizették, engedessék meg nekik a másik felet ön jobbágyaik fölsegéllésére fordítani, de ez indítványt a többség nem pártolta, hanem a megrótt aránytalanság megszüntetése végett új o s z s z e i r á s t rendelt, még pedig minden kerületbe kiküldendő egyegy részrehajlatlan táblabíró közbejöttével. Ezzel a hoszsú vitatásnak és ülésnek végeszakadt, és a választványi jegyzőkönyv folytatása más napra halasztatott.

Gyűlés harmadik napján folytatott az állandó választvány jelentésének felolvasatása s ennek kapcsában kihirdetett Marjássy Mihály főszolgabírónak tudósítása is, ki a Tiszaszabályozáshoz alkalmaztatandó munkásokról értekezés végett Zemplén vmegyébe ki volt küldve, meg egy tiszaszabályozási igazgatónak későbbben érkezett levele, melyben panaszozja, hogy némely szepesmezei munkások feleségeiket s gyermekeiket ott hagyván, az alig elkezdett munkából elszöktek. — Mind ezek fonalán következő határozatok keletkeztek:

a) Apponyi grófné ő excellentiájának köszönő levél fog iratni s egyszersmind jelenteni, hogy a feljebb érintett 1000 pft ő excellentiája nyilvánított kívánsága szerint a legszükölködőbb koldusok s főképen nőszemélyek gyámolítására fog fordíttatni.

b) A Tiszaszabályozáshoz önkint ajánlkozó munkások uti pénzzel fognak elláttatni, arról pedig, hogy jó rendben oda szállíttassanak s a munka helyén is kellő felvigyázat és őrizet alatt legyenek, az állandó választvány fog rendelkezni.

c) Az ő felsége által kölcsönadandó 20 ezer pftért nem a nemesi, hanem a házi pénztár fog kezeskedni s e-

zen kölcsön nem kész pénzben, hanem vetőmagban az il-
lető szűkölködők közt felosztani. Azon indítvány, hogy ezen
vetőmagból az udvarterken lakó és udvarterki földeket mi-
velő zsellérek is részesüljenek, megbukott.

d) A Szászcsoburg góthai fejedelmi herceg Ferdinand
ur ó magasságától kamat nélkül kölcsön felvett 's julius vé-
gén visszafizetendő tizezer pft, nem a mostani, ó cs. k. fel-
sége által kegyelmesen ajánlott 20 ezer pftból, hanem egy
új felveendő kölcsönből fog fedeztetni.

e) Végre, mivel minden eddig előszámolt kulfók
még elégtelenek, ó cs. k. fsége alázatosan meg fog kéretni,
hogy a' feljebb említett 20 ezer pftnyi kölcsönt, még más
28 ezer pftal pótolni kegyeskedjék.

Ülés végén előklő főispán ó méltósága elhunyt Spór-
ner Pál helyébe, alulirt Fabriczy Sámuel rendszerinti tábl-
labíróvá méltóztatott kinevezni.

Április 22-én: a' tegnap ó felségéhez intézteni ren-
delt felírásról b. Vay Miklós ó excellentiája tudósíttatni 's e'
mellett megkéretni rendeltetett, hogy pártolása által az o-
hajtott sikert kieszközölni kegyeskedjék. — A' subsidiumi
hátramaradások iránt az illetők szolgabiráik által fel fog-
nak szólíttatni, hogy jövő közgyűlésig fizessenek, különben
neveik a' jegyzőkönyvbe fognak ígtattatni. — Gölniczbánya
város nyilatkozványa, úgyszinté a' bányai járás főbírájának
jelentése, mely szerint Stósz Remete és Gölniczbánya vá-
rosok, mint melyek szegényeiket amúgy is ellátni kényte-
lenek, a' rájuk kivetett segedelmi összeget elengedtetni
kérik, azon okból, hogy a' megajánlott subsidium alól ki-
vételeket tenni nem tanácsos, félrevettettek. Úgyszinté az
olaszi plébános nyilatkozata is, mely szerint molenóczy job-
bágyait önmaga ellátni 's a' szolgabíró által részükre kiszol-
gáltatott gabnamennyiséget visszatéríteni ajánlkozik, de
a' fizetés alól fölmentetni kíván. Előterjesztett a' XVI. vá-
ros kerületének levele a' városi plébánosokhoz, melyben
azokat a' megye által ajánlott segedelemből járulástól le-
szólani eskönyöradományainak a' kerületi szegények ré-
szire fordítására bírn törekszik; — de ez közrosszalással
fogadtatván, miután már majd valamennyi kerületi plébá-
nos eddigi illetőségét lefizette, figyelemre sem méltatott és
jegyzőkönyvbe sem vétetett fel.

Fölvétetett a' magurai sinylódók részire az ország
minden részeiben ez előtt két évvel gyűjtött könyöradomá-
nyok felett vitt számadások vizsgálatára megbízott választ-
vány jelentése, mely szerint a' választvány részint az illető
kezelőknek meg nem jelente, részint némely egyes tétélek-
nek nem eléggé történt támogatása miatt, feladatában e-
gészen nem járhatott el; — minélfogva az illető kezelők
arra, hogy jövő közgyűlés előtt 8. nappal a' választvány e-
lőtt ujjolag elkészítendő számadásaikkal megjelenjenek, kö-
teleztettek. Az első alispán attól, hogy minden bevételi tét-
elt okirattal támogatni tartozzék, azon okból fölmentetvén,
mivel ezen adakozások hírlapok utján közhírré tétetvén, ha
valamelyik kimaradott volna, az adakozó bizonyosan fel-
szólamlanék. (?)

Jó marhahus fontja 10, hitványé 9 krra csökkentetett,
szótt húsé pedig 8ra emeltetett, szalonnáé 42re, borjulusé
10re, ápril 26-tól kezdve.

Az István es. k. főhg királyi helytartóvá történt kine-
veztetését tudató intézvény folytán, ó cs. k. felségéhez kö-
szönő, ó főhgségéhez pedig üdvözlő felirat fog intézteni.

Szógyényi alkanczellár válaszelevele e' megye üdvöz-
lő felíratára fölvétetvén, ó excellentiája thiróvá neveztetett.

A' nádori gyászt elrendelő intézvény, miután a' gyászt
sziveinkben 's a' memnyiben lehetett, külsőleg is viseltük, de
késő is már most hivatalos elrendeltése, tudomásul vé-
tetett.

A' helytartó tanács a' katonai fölmérés és abroszolás
eszközlése végett az idén megyénkbe érkezendő tisztok
neveit 's a' megkivántató fuvarok és napszámok minőségét
tudatván, a' fuvarok és szolgálatok díja megszatott 's föl-
jelentetni rendeltetett.

Április 23-án Glós Károlyné született Berzeviczy Má-
ria aszszony beadott 539 pftot, mint az általa rendelt sors-
játékos tánczvigalom tiszta jövedelmét, mely a' többször
említett 's Bécsből küldött 1000 pft-hoz kapcsolattatni 's ezé-
hez hasonló czélra fordíttatni rendeltetett.

Temes vármegye felszólítását a' boldogult nádornak
emelő emléket illetőleg, Szepes is pártolja de azon kü-
lönbséggel, hogy mivel Pesten már e' város lakosinak költ-
ségén hasonló emléket emeltetik ezen más, országos költ-
sége Budán állíttassék fel.

Zágráb állítólagos sérelmét felfüggesztése iránt e'
megye adatok hiánya miatt ez uttal tudomásul veszi,
— országgyűlés alatt a' körülményekhez képest iránta in-
tézkendő.

Komárommegye magát arról tudósíttatni kérvén: vaj-
jon e' megyében fekvő harminczadoknál az isméretes mo-
sonyhoz hasonló gyakorlat nem létezik e' a' járásbeli szol-
gabíró és a' levéltárnok adatok szerzésére utasíttattak.

Gyűlés utolsó napján csak két közérdekű tárgy for-
dult elő, t. i. a' rögtönítelő törvényszék jegyzőkönyve,
mely szerint egy szándékos gyujtogató, ki egy erdőben fek-
vő majort felgyujtott, felakasztott, és a' nagymélt. m. k.
helytartó tanács azon intézvénye, melyben a' kénégeny
használatánál történhető visszaélések meggátolására
szolgáló rendszabályok közöltetnek. A' löcsei evang. tanuló
ifjúság, némely lelkes kathol. löcsei kisaszszonyok hozzá-
járultával gyűlés alatt egy magyar szindarabot (a' Rabot)
adták elő 's annak tiszta jövedelméből 20 pftot szinte az in-
ségeskedők számára a' közgyűlésnek adtak által.

Mi nagy legyen pedig némely helységekben az inség,
azt egy borzasztó eset bizonyítja. Egy laczkovai paraszt ne-
je tulajdon két gyermekét a' Poprad vizébe fulasztotta! Az
atya elfogatott, az anya ellíltant. Máldur és Hollólmnicz
helységekben már nagy számu urbéri telek pusztán áll. E-
hez járulnak még gyakori égések is, mint Lucsvánán, Top-
porezon, Ruszkínócon stb. Közli F a b r i e z y Sámuel.

TURMEZEI KÖZGYŰLÉS (Nagy-Goricán április
26-án) Turmezó, mely belsejére nézve a' magyar
szent korona e y é b municipiumaival mérkőzhetik, u-
jabb időkben oly rendkívüli 's aggasztó állapotba sodorta-
tott, melyhez hasonlót alig mutathat fel multjából. Míg
az alkotmányosság érzelmeinek minden politikai pártszíne-
zet fölött kellene állani 's oly pontot képezni, mely körül
minden színezet összeforjon — kerületünknek a' közhaza,
törvény, és fejedelem iránti hűségben maig sem ingadozó
polgárai sajnosan érzik, hogy az erélyes ösök vérén váltott
ósi intézvények egyesek könnyelmű jétékának esnek áldo-
zatul. —

Világos törvényink szerint a' királyi biztosok kiküldé-
tésének szükségét csak rendkívüli esetek idézhetik elő. Tur-
mezó kerületben azok kiknek foly a m o d t á r a ren-
deltetett kir. biztos, mindnyájan azon párt emberei, mely
czéljaul tüzte ki a' békés és egyetértő szellemű kerület-
ben az eddig isméretlen pártoskodást meghonosítani.

Turmezónek a' kir. biztos irányában soha más köve-
telése nem volt, mint: hogy a' fenálló törvények értelmé-
ben járjon el tisztében.

Ezen kerület majd másfél év óta kir. biztoság alatt
van 's még az 1805: 5d. t. cz. rendelete sines teljesítve. —
Mondatott: hogy az idézett törvény a' turmezói esetre nem
alkalmazható, a' panaszok csak a' levéltár kikutatása után
fejlődhetnek ki 'stb. És a' tömörkedé irományok 's egyéb
okiratoknak Zágrábba küldetése parancsolattatni. —

A' levéltár Turmezónek magánytulajdona levén, ana-
nak kiürítését 's a' kerület keblén kívül Zágrábba küldeté-
sét ez csak a' közigazgatás káros hátramaradásával enged-
hette volna meg. Híven őrizte tehát sajátját; de fájdalom! a'
fenálló törvények és szabaditékai fölötti éber őrködése en-
gedetlenségnek bélyegeztetett 's kir. biztos eljárást gátló
akadályul tekintetett. — Hogy ezen eljárást akadályoztat-
ni nem volt szándékában, sőt attól mielőtt szabadulni kí-
vánt, világos azon határozatából: mely szerint levéltárából
mind azon iromány kiadatását elrendelte, melyek majd a'
vádoltakkal közlendő panaszokkal kapcsolatban lennének.
Midőn a' kir. biztos ott személyesen megjelent, kinyitotta
Turmezó előtt levéltárát és felszólította, hogy közölje a'
panaszokat, késnek nyilatkozván minden irományt, mely-
lyek a' panaszokkal összefüggésben vannak — tüstint kí-
adni. De fölhívása sikeretlen volt; sőt ezen határozatában
is újabb engedetlenséget 's nyomozásbeli akadályoztatást
szemléltet. — Majd e' szabad kerület, — mely Magyaror-
szág tizenhat királyaitól fényes szabaditékokkal ruházottat
fel 's melynek üdvös intézvényei országos törvény által is
megerősítetvők — közgyűlések tartásától eltáttatván, al-
kotványos, legfontosabb jogainak egyikétől, t. i. helyható-
sági jogainak gyakorlatától fosztatott meg. — Turmezónek
szabadon választott grófja, kit tíz évi hivatalos pályáján pol-
gártársainak osztatlan bizodalma környez, ki, mint törvé-
nyes elnök, a' többség végzéseiben nyilatkozó akaratának
végrehajtója 's letett hivatalos esküje szerint „a' kerület
szabaditékainak védője“ — hivatalától felfüggesztetett, ki-
hallgattatás 's bírói ítélet nélkül. — Közel öt hónap folyt
e' felfüggesztés után le; a' kir. biztos ez öt hónap alatt egy
lépést sem tett a' nyomozásra nézve; mely körülményből
is világos: hogy nem a' kerület grófja — ki hivatalától fel-
függesztés óta többnyire Turmezó keblén kívül távol volt
akadályoztatva azt. Vagy talán m. é. november 26-ka óta —
midőn a' felfüggesztés történt — a' királyi biztoság be-
végzettnek tekintetik? — A' kerület elvesztet hetytes grófját. — Pogledich Ferencz — a' fard-
hatlan tisztviselő — Turmezó szabaditékiba ütköző intéz-
kedések végrehajtásától hivatalos esküje által tiltatván, hi-
vatalát letette 's közgyűlés nem tartathatván, lemondását
írásban egyik táblabíróknak vette át. A' k. biztos az így meg-
üresült helyettes grófi hivatalba — mely az 1723: 92 's
1741: 60. országos törvények által megerősített szabadité-
kinal fogva szabad választás által szokott betöltetni — a'

kerület tudta és befolyása nélkül Raizner Jánost ültette;
miről Turmezót nem is értesítette. Ugyan hol tette le a' ne-
vezett egyed a' bírói esküt? —

Mult évi december 8-tól folyó ápril 15-éig Turmezó-
nek nem volt bírája, nem volt tisztviselője, ki a' kerület köz-
dolgait, az ötszáz nemes család ügyeit mtézte volna, a' köz-
igazgatás rendes folyása megakadt 's a' törvényes rend
majd felbomlott.

A' turmezói köznemesség szilárd jellemének köszön-
hetni, hogy őseitől öröklött 's Rudolf király által megerősít-
tett szabad választási jogának még maig birtokában van e'
kerület. A' köznemesség — mely különben minden héten,
a' rendes törvényszéki napon, százankint járult törvényes
bírája elibe, mely az igazság gyors kiszolgáltatását meg-
szokta — készebb volt ritka kitűréssel, közel öt hónapig
viselni a' hajt, mint sem szabaditékainak veszélyeztetésével
olly egyedet bírájának ismerni, kit nem ó maga választott.

Egyedül e' körülmény idézte a' kir. biztos legújabb
intézkedését elő, és Briglevich József, mint kerületünk
legidősebb ülnöke közgyűlés-tartásra utasíttatott, ki azt,
saját elnökle alatt április 15-én meg is tartotta. E' gyű-
lés első tárgyát tevő a' kir. biztosnak Briglevich Józsefhez
intézett oly tartalmu levele: hogy miután Raizner János he-
lyettes grófi hivataláról lemondott, egyedül e' hivatalnak
szabad választás utján betöltése végett, Briglevich — mint
a' kerület legidősb ülnöke — közgyűlést hirdessen és tart-
son Turmezóban. Több oldalról komoly szavak emelked-
tek a' felolvasott levél tartalma ellen; nevezetesen megje-
gyeztetett: hogy Pogledich Ferencznek helyettes grófi hi-
vataláról lemondása még nincs a' kerület tudomására, 's
már is a' kir. biztos levelében Raizner Jánosnak ugyanazon
egy hivatalról lemondása említettik, ki hogy a' kerület he-
lyettes grófja volt, a' rendek most hallják először a' felol-
vasott levélből; B. J. táblabíró a' királyi biztos eljárás-
át elemezvén különösképen találta, hogy a' kir. biztos csak
hónapok mulva tudta meg: mikép Turmezó tisztviselőit
szabadon választja, mint ez a' levélben is megis-
mértetik — 's most, azon szín alatt, — mintha az általa ki-
nevezett egyed hivataláról lemondott volna — nem ide-
gen attól („non sum alienus“) hogy a' helyettes gróf sza-
badon választassék. A' nevezett egyednek hivataláról le-
mondására nézve pedig meggyezt: hogy az illyféle lemondá-
sokat jól ismeri, ritkán szoktak azok a' lemondó akara-
tából származni. K. I. táblabíró a' tanácskozási szabadsá-
got az által sértve látja: hogy a' kir. biztos a' helyettes gróf
választásán kívül, minden más tárgy felvételét szigoruan
megtiltotta; ez eljárás ellen mint alkotványos polgár ün-
nepélyesen tiltakozik. Pogledich Ferencz írásban bizonyít-
tolt 's felolvasott lemondásának nyomasztó okait élő szó-
val is előterjeszté. Szent — ugymond — előtte az eskü,
melyet megválasztatásakor letett. A' kir. biztos hivatalos
állásánál fogva érintkezésbe jöven kétes oly helyzetbe ju-
tott, hogy csak hivataláról tüsténti lemondással menekül-
hetett, a' közgyűlések tartása el levén tiltva, lemondását M.
A. táblabíróval írásban közölte, arról a' kir. biztos is érte-
sítvén. Mit több hónap előtt a' fenforgó körülmények közt
tenni kénytelenített, azt most a' rdek színe előtt is meg-
ujítja 's hálás köszönettel teszi le hivatalát azok kezébe, kik-
től azt nyerte.

J. L. nem ismer földi hatalmat, mely a' hivatalnokot
esküje elleni cselekvésre kényszeríthetné. Nem helyeselheti
Pogledich Ferencznek hivataláról lemondását, mely é-
pen oly időszakban történt, midőn a' kerületnek legna-
gyobb szüksége volt erélyes tisztviselőre. A' kerület rendei
Pogledich Ferencz nyomos okait méltányolva, lemondását
elfogadták.

Br. J. M. A. és Sp. K. ülnökök bemutaták a' kir. biz-
tosnak több h ó n a p előtt hozzájuk intézett 's a' helyettes
grófi hivatal elvállalására felszólító leveleit 's azokra adott
válaszaikat. Az utóbbiakból megértvén a' kerület rr. hogy a'
nevezett táblabírák, híven ragaszkodva táblabírói esküjök-
hez — mely Turmezó szabaditékainak védelmezését pa-
rancsolja — nem fogadták el a' kir. biztos kezéből az aján-
lott helyettes grófi hivatal, melyet szabad választás utján
csak Turmezó közönsége osztogathat; ezen eljárásuk jegy-
zőkönyvileg helyeseltetett. R. J. ellen — ki letett ülnöki
esküje ellenére, a' kerület szabad választási jogának 's vilá-
gos statutumainak sérelmével a' helyettes grófi hivatalt
elfogadta — a' kerület ügyésze által sürge-
tett törvényes eljárás meghatározása jövő gyűlésre ha-
lasztatott. H. I. táblabíró szóba hozá: hogy Turmezó gróf-
jának hivatalától felfüggesztését csak a' kir. biztosnak,
nem is kerülethez, de magány-személyekhez intézett leve-
léből tudja; nincs arról a' kerületnek hivatalos tudomása 's
ezért kéri az udvari rendelvény felolvasatását. A' felolva-
sás többek által sürgettetvén az elnök nyilatkozta: hogy
a' helyettes gróf-választáson kívül minden egyéb tárgy fel-
vételétől eltáttatott; tehát az udvari rendeivény ezuttal nem

m. kir. helytartósági tanácsos, mint az országos közlekedési központi bizottság elnöke a tiszavölgyi társulat központi választmányának e részben hozzá intézett megkeresése nyomán clónkbe azon kérelmet terjesztvén, hogy a mennyiben olyan vízi szabályozásoknál, melyek több törvényhatóság határain keresztül futó viznek károsításai ellen óltalmazni kívánja, az 1840ki Xdik t. cz. 8dik §sa mind azon előfordulható esetekben, midőn valamely törvényhatóság a célzott vízi munkálatot netalán azon oknál fogva, mert azt magára nézve károsnak tartja, — akadályoztatni kívánná, vagy pedig a reá hármandó haszonarányában a munkálatra szükséges terhek viselésében részt venni vonakodnék, a nádori bíróságot ruhazza fel azon hatósággal, hogy mindenily nemű kölesönös követelésre és a munkálatban leendő részvétel iránti kulcsra nézve fenforogható kérdéseket, az illető törvényhatóságoknak s több vízépítő mesternek tökéletes kihallgatása után, — megpróbálván a felek közt a barátságos egyezséget, — itéljen el és az előleg megállapított terveket végre is hajthassa, a szükséges költségeket az illető birtokosak birtokukhoz s a nyeredő haszonhoz aránylag viselni tartozván, és semmi nemű ellenmondásnak helye nem lévén: Mi ezen törvény-czikk rendelkezésének képest a Tisza és más mellékfolyamok szabályoztatása iránt fenforgó s előjehető kérdéseknek a most mondott törvény-czikk értelmében leendő elintézésére bíróságot neveznénk ki.

Midőn tehát ezen törvényes és igazságos kérelem folytán Nagyságodat a Tisza és más mellék folyamok általános szabályoztatása iránti kérdéseket elintézendő bíróságghoz elnöké, Jösa Péter k. táblai ülnököt Nagyságod mellé másod-elnöké, — közbírákká pedig: Zoltán János Zabolcs megye volt első alispánját az ugoceai és szatmári vízszervezethe; — Elek Mihály ugyanazon megye volt másod alispánját a beregi, ungi és felső-zabolcsi kerületbe; — Bükk Zsigmond Borsod megye volt alispánját a bodrogközi és hegyaljai osztályba; — Dráveczky Alajos zemplénmegyei táblabíró és főpénztárnokot az Ondova-Tatpoly vidékre; Papszász József Heves megye volt alispánját a borsodi és alsó-zabolcsi kerületbe; végre Beöthy Lajos magyar kir. helytartósági titoknokot a hevesi, csongrádi és bácsmezei kerületbe királyi helytartói hatalmunknál fogva kinevezzük. Nagyságodnak egy uttal meghagyjuk, hogy az érdeklített feleknek illendő bizonyos határidőt tűzven ki, az említett Tisza s egyéb folyamok iránti kérdéseket a felhívott törvény értelmében elintézni, eljárása folyamáról és eredményéről pedig annak idejében Nekünk jelentést tenni kötelességének ösmerje; megjegyeztetvén ez esetben különösen még az, hogy jelen bíróság az egész Tiszavölgy szabályozási terére nézve egy levén, az elveket ugyan, melyek szerint eljár s melyeket munkálkodásában követ, együtt egy testületben elhatározni, ugyszinte midőn az összes Tiszavölgy érdekeltiségre nézve a teherviselés arányát s mértékét kellend itéletileg eldönteni s osztályozni, vagy a vizmunkálat iránt a felek által netalán támasztandó ellenvetések kérdéseiben határozni, az egyes érdekeltiségre tartozó területek határait mindig egész testületben kimunkálni, — egy szóval, minden itéletet e szerint hozni tartozzék; a közösen megállapított elvek s ezeknek egyes érdekeltiségre nézve végrehajtása-ugy a teljes költségvetés adatainak összegyűjtésében azonban külön és szétosztolva is működhessek. Maradván Nagyságodnak Prágában szent-György hó 19kén 1847. Őszinte jóakarója István s. k.

E czélból a bíraskodási elvek s eljárási módszer közmegállapíthatása végett a kinevezett nádori összes bíróság f. eszt. július elején Debreczenben ülend össze, mi megtörténvén, mivel a tiszavölgyi társulat a nm. magy kir. helytartó tanács által megállapított s a nádori bíróság előtt felmutat. terv szerint a Tisza s azzal kapcsolatban levő vizek szabályoztatását megkezdvén azt folytatni s bevégezni kívánja, midőn az ezen szabályozásbeli kölesönös követelésekre s a munkálatbeli részvétel kulcsára, és eziránt kidolgozott ártéri s költségi kiszámításra és ezek folytán a szükséges költségeknél az illető birtokosak birtokukhoz és a nyeredő haszonhoz képesti megállapítására nézve kérdések merülnek föl, azoknak az 1840: 10d. t. cz. értelmében elítélés s végrehajtása a nádori bíróságot illeti, ezeknél fogva a tisztelt nádori bíróság majd ns Ugoceai, Szatmár, Bereg, Ung, Zemplén, Zabolcs, Borsod, Heves, Békés, Csongrád, Bács és Torontál s végre Bihar vármegyékét, továbbá a Jász-Kun és Hajdu kerületeket, szabad kir. Debreczen, Szatmár és Szeged városát szokott módon, az egyes érdekelteteket pedig országszertei kihirdetés után bizonyos helyre és napra maga elibe idéztetendi s mennyiben a barátságos egyezség nem sikerülne, a fenebbiek iránt, ugy az eljárási költségekre s törvényes járulékokra nézve is törvényt és igazságot valóságos végre-

hajással szolgáltatandó Károlyi György gróf mint a tiszavölgyi társulat elnökének fölperessége mellett.

BUDAPESTI NAPLÓ.

A tavasznak is már noha kedvező időjárásra nézve tavaszunk alig néhány napos, innen onnan végére járunk, a vésnek is már mindenütt vége, azonban a budai fürdőkben még igen sok ki v e t n i valót találunk; mert ott anynyi az elvetemült személy, különösen a r u d a s-fürdőben; hogy nem ártana őket ebrudon k i v e t n i! Nem is lenne fölösleges dolog, hogy az illető felügyelők magukkal számot v e t n e k. a helyett, hogy öszszetett karokkal nevetnek.

A nevelési társulat újabb mozgalmakat idéz elő, öszszejöveleli látogatottak, felolvasott tárgyai érdekesek, melyek tán szebb jövőnek vetik meg csiráját!... De hisz értünk is ám pogány világot, midőn iskolában a vezetés helyett cum argumentis a posteriori kergették az embert; s a gyermeknek nem annyira fejébe, mint bizonyos fundamentalis részbe verték a tudományt, azaz többnyire a latin szavakat. A zöldkert-utczában fekete táblán ezen szavak állanak: „Merkur-ujság szerkesztői hivatala”. Furesa, mondam szomszédomnak — hisz ezen lap már rég megszűnt? — A megszűnt azzal nyugtatott meg, hogy ez csak koporsó-deszka; másik lapjára van rajzolva tán a halálféle, a kereszt és az „itt nyugszik”. Pesten könyvkiadó-egyesület van alakulóban, mely a jobb magyar műveket saját költségén kiadja, az írótdijazza, megjegyeztvén, hogy a költségek leszámítása után a kiütetett díjon felül a nyereségben bizonyos száztolig is osztályozza. Így aztán emancipálva lenne az irodalom a könyvársi zsarnokság alól. Nem is képzelik önök, milyen képeket vágnak némely könyvársaink, ha egy magyar könyvet meglátnak: — a bizományba vett könyveknél 20 — 25 száztolig vesznek s némelyiket évig is alig nyerhetni meg számolásra, akkor pedig majd ily formán számok vettem, adtam, egy forint; kaptam, küldöttem, két forint; nyereség: fizessen még az ur egy forintot.

Az idő melegültével Pest madarai is előbujnak s itt ott fészeknekvalót keresnek, egy ilyen jó madár egy lapujdonban-gozó szobájából egy nadrágot választott ki fészkiül, azonban a csinyen-rajt kapatván az ujdondász méltán követelheti, hogy a tetten vesztett nadrágára 25töt fészkeljenek, de csak akkor, ha benne lesz a tolvaj is.

Tompa Mihály verseit a Beimelléle nyomdának mostani birtokosa oly gyönyörűn állította ki, minő kiállításban magyar munka még nem részesült. Becsületére válik ez a nyomda birtokosának, ki nemesak nyomdájá ügyeit vezeti magyarul, de a magyar műveket választékos csinnal is állítja ki.

Oroszhegyi Józsa leánynevelő intézetek számára magyar nyelvtant adott ki; a munka czéljának helyesen megfelelő. Azonban megjegyzendő, hogy nálunk évenként szaporodik a nyelvtanok száma, és mégis kevés magyar hangot hallunk; talán nem ártana egy magyar tödő-tant is szerkeszteni.

Egy házi ur Pesten unokahúgának névnapjára egy gombolyag czernát ajándékozott...! Azonban ne kaczagjanak önök, mert még most jön a czéma vastag vége; mert a lány egy szegény barátjának ajándékozta a czernát, mit a legombolygatván, végre egy s z a s b a n k j e g y e t t a l l á t . . . Bizony csintalanok ezek a házi urak; ajándékban czernát adnak, ilyes miatt van aztán, hogy közülök többen lakókat annyira sinórozzák.

Hogy Pesten még min líg drágaság van, abból is kitészik, mert belvárosi több vendéglőben egy adag saláta harmincz krajczár. Hogy volna tehát még most igazi kedve jobbadán horpadt erszényü de duzzadt étvágyu fiatal embernek saláta-évszere?!

A Pálvaxféle kávéházban vörös bársonnyal huzták be a padokat és székeket: ebből is látható, hogy nálunk a b e l h u z á s még mindig divatban van.

Erdélyben azon hir terjeng, s az augsb. Allg. Zeitung egyik tudósítója is közölte a napokban, hogy Pesten a Bécsbe üdvözlésre menő e r d é l y i küldöttséget nagyszerű maeskazenével fogadták volna. Nálunk erről sem maeskák sem emberek mit sem tudnak; eképen a terjesztett hir alapítalan mendemonda.

A „Tiszavölgy könyve” is megjelent, az érdekes munkát ajánljuk az illetők figyelmébe, ebből megláthatandják azt is, hogy a Tisza csakugyan utonálló s azért fékeztetése haszthatatlanul szükséges.

A napokban egy urfi bement pesti fodászok egyikéhez ki nem annyira arszlán, mint b a r á n y és b i r k a volt, mert a mint a fülekörül sütögetének, s ü t n i v a l ó j á h o z kapott, még is azt mondá, hogy tárczáj hiányzik, pedig később haza menvén szobájában találta meg elveszettnek hitt portékáját!

Nagyszerű készülétek vannak, csak esendben még, a pár hét múlva beköszöntendő pestvárosi tisztújításra, melyre vezérlo kir. biztosul ismét nm. Almásy Móríc kincstári alelnök ó excja van kinevezve. Hirszeriat csak a választott polgárság száma teljes kiegészítéséhez 18 lesz megválasztandó.

Az ország legnagyobb részét öszszejárt gazdák a mutatkozó termés állapotjáról azt állítják, hogy a r e p e z e jobbadán kiveszett — az ó s z i többnyire oly ritka, hogy a t a l y a n i s (szerfölött kedvező időjárás) s mintegy az isteni gondviselés okozandó esudát kivéve) fizetőbb aratásra alig számíthatunk — a t a v a s z i vigasztaló s busás reménynyel kecsgetet — aratás azonban a szokott időbelhez képest 2 — 3 héttel később lesz, ha teljes megérés előtt, főleg a s i k s homokos vidékeken, a hőség le nem forrázza és zsendülő korában szorult szeművé s így minél több korpa-annál kevesb liszt-tartalmúvá nem aszalja. Bizony senki sem megy az ég alatt annyiviszontagságonálta, — mint a szegény földműves — főleg az időjárás önkényét, szeszélyét, makranczeit megfontolva.

Az általunk említett amsterdami hajó a függőhídhoz kivántató vas-deszka-láncszemek első szállításával maj. 6kán délelőtti 11 óra után megérkezett. Hármass lobogó — közepén a nemzeti hármass színü, országunk czimerével —

lebegett rajta s mind Buda mind Pest partjai többszörös mozsár-durrogással üdvözlék. Délután azonnal emelgette ki belőle a függő hídok szélére a hatalmas daru horgass ormányával a 2 s 2 1/2 öles hosszú s mintegy 8 — 10 hüvelyk széles s hármass vagy négyes rétegeivel 3 — 4 hüvelyk vastagságu vas-deszkaláncz-szemeket. Utána még több ily szállító hajó van utban Amsterdamból hasonló teherrel — mi ből az is nyilvános, hogy a magyar felfelé is menve a Dunán a Lajos csatornán keresztül egész Londonba mehet vizen. Mily czélszerű lenne ilyvégre, ha léteznének, gyors keskeny gőzhajók! Még talán megérjük, ha nem magunk ereje által is — mert nálunk ilyszerü vállalat még most csak ábránd — de külföldiek által igen is, kiknek örömet adozunk létlenségünk, indolentiánk, pénzletlenségünk s mindezek gyökere: tudatlanságunk miatt. ☐

TÖRVÉNYHATÓSÁGOK.

SZEPESMEGYE. Lőcsén aprilis 25kén. Néhány nappal közgyűlésünk előtt megérkezett ide az őrangyalokint várt királyi biztos b. Vay Miklós koronaőr ő nagymélt. mellette rendelt segédjével Ambró Antal helytartósági tanácsnok ő nagyságával, és az éhinség körül munkálkodó állandó választvány ülésében is megjelenvén, azt azon örvendentes hírral lepte meg, hogy ő s. k. felsége által az inségeskedők fölségállására legkegyelm. szánt pénzüszszegből, a katonai élelmezés könnyítésére Szepesmegye hadi pénztárának 5000. pengő forintot, kamat nélkül, — a háznak pedig a szűkölködők fölségállására 20 ezer pftot száztolig négyes kamatra oly feltétel alatt kölesönözhet, hogy mind a két kölesön hat év alatt 12. részlegben, azaz fél-fél évenként visszafizetessék. Ezenkívül nagymélt. gróf Apponyi Györgyné ő excell. bécsi gyűjteményéből 1000 pftot az állandó választványnak, 200 pftot pedig Lőcse városa bírájának s általa a lőcsei nöegyesületnek adott állat.

Ezen vigasztaló előzvények után, april 19én mint ő felsége legkegyelmess urunk születésnapján megkezdettük közgyűlésünket, mint illik és szokás, ünnepléses isteni tisztelettel a város kathol. templomában, s ennek végzetével az időközben tartott kisgyűlések jegyzőkönyvei meghitelesítésével. Ezekben feltűnt főképen egy tárgy, t. i. a számos kiköltözés Bánságba, melyek bizonyos kincstári uradalmi tisztség által állítólag kiadott és egy Holló-lomnici paraszt által megye adozóji között terjesztett biztatás következtében történnek, mely szerint ott 400 család elfogadására kész hely találtatnék. Nehogy tehát a szegény kiköltözők valamely ámitásnak áldozatává váljanak, a nagymélt. helytartó tanács meg fog kéretni, hogy jövendőben ily fölszólítások ne magánuton, hanem mindig a htanács utján és így hitelesen és hivatalosan történjenek; az országgyűlésen pedig kimerítő törvény fog szorgalmaztatni a kiköltözéseket és a kincstári puszták benépesítését rendszeresítendő, ez által pedig az éjszaki megyékben a túlnépesedés mindinkább érezhető bajait enyhítenék.

Gyűlés másod napján mindjárt az éhinség került szőnyegre, és az állandó választvány jegyzőkönyvének olvasása kezdetett meg. De mielőtt még befejeztették, szóba jött a szűkölködők öszszeiratásban tapasztalt nagy aránytalanság és a szűkölködők közt eddigelő történt felosztásokról ideiglenes jelentések és számadások hiánya. Némely nagyobb uradalmak két képviselője által indítvány tétetett, hogy miután ezen uradalmak a mult gyűlésben ajánlott segedelem felét már megfizették, engedtessek meg nekik a másik felet ön jobbágyaik fölségállására fordítani, de ez indítványt a többség nem pártolta, hanem a megrótt aránytalanság megszüntetése végett új ó s z s z e i r á s t rendelt, még pedig minden kerületbe kiküldendő egyegy részrehajlatlan táblabíró közbejöttével. Ezzel a hosszú vitatásnak és ülésnek végeszakadt, és a választványi jegyzőkönyv folytatása más napra halasztatott.

Gyűlés harmadik napján folytatott az állandó választvány jelentésének felolvasatása s ennek kapcsában kihirdetett Marjássy Mihály főszolgabírónak tudósítása is, ki a Tiszaszabályozáshoz alkalmaztatandó munkásokról értekezés végett Zemplén vmegyébe ki volt küldve, meg egy tiszaszabályozási igazgatónak későbbem érkezett levele, melyben panaszolja, hogy némely szepesmegyei munkások feleségeiket s gyermekeiket ott hagyván, az alig elkezdett munkából elszöktek. — Mind ezek fonalán következő határozatok keletkeztek:

a) Apponyi grófné ő excellentiájának köszönő levél fog iratni s egyszersmind jelentetni, hogy a feljebb érintett 1000 pft ő excellentiájára nyilvánított kívánsága szerint a legszűkölködőbb koldusok s főkép nőszenyelyek gyámolítására fog fordíttatni.

b) A Tiszaszabályozáshoz önkint ajánkozó munkások uti pénzzel fognak ellátatni, arról pedig, hogy jó rendben oda szállíttassanak s a munka helyén is kellő felvigyázat és őrizet alatt legyenek, az állandó választvány fog rendelkezni.

c) Az ő felsége által kölesönadandó 20 ezer pftért nem a nemesi, hanem a házi pénztár fog kezeskedni s e-

zen kölesön nem kész pénzben, hanem vetőmagban azillető szűkölködők közt felosztatni. Azon indítvány, hogy ezen vetőmagból az udvartelken lakó és udvartelki földeket mivel zsellterek is részesüljenek, megbukott.

d) A Szászoburg góthai fejedelmi herczeg Ferdinand ur ó magasságától kamat nélkül kölesön felvett s julius végén visszafizetendő tizezer pft, nem a mostani, ó es. k. felsége által kegyelmesen ajánlott 20 ezer pftből, hanem egy új felveendő kölesből fog fedeztetni.

e) Végre, mivel minden eddig előszámolt kulfók még elégtelenek, ó es. k. fsége alázatosan meg fog kéretni, hogy a' feljebb említett 20 ezer pftnyi kölesont, még más 28 ezer pfttal pótolni kegyeskedjék.

Ülés végén elnökölő főispán ó méltósága elhunyt Spöner Pál helyébe, alulirt Fabriczy Sámuel rendszerinti táblabíróvá méltóztatott kinevezni.

Április 22én: a' tegnap ó felségéhez intéztetni rendelt felírásról h. Vay Miklós ó excellentiája tudósittatni s e' mellett megkéretni rendeltetett, hogy pártolása által az o-hajtott sikert kieszközölteni kegyeskedjék. — A' subsidiári hátramaradások iránt az illetők szolgabírák által fel fognak szólíttatni, hogy jövő közgyűlésig fizessenek, különben neveik a' jegyzőkönyvbe fognak ígattatni. — Gölniczbánya város nyilatkozványa, úgyszinté a' bányai járás főbírájának jelentése, mely szerint Stósz Remete és Gölniczbánya városok, mint melyek szegényeiket amúgy is ellátni kénytelenek, a' rájuk kivetett segedelmi összeget elengedtetni kérik, azon okból, hogy a' megajánlott subsidium alól kivételeket tenni nem tanácsos, félrevettettek. Úgyszinté az olasz plébános nyilatkozata is, mely szerint molenóczi jobbagyait önmaga ellátni s a' szolgabíró által részükre kiszolgáltattott gabnamennyiséget visszatéríteni ajánlkozik, de a' fizetés alól fölmenteni kíván. Előterjesztett a' XVI. város kerületének levele a' városi plébánosokhoz, melyben azokat a' megye által ajánlott segedelemhez járulástól leszólaní eskönyöradományainak a' kerületi szegények részire fordítására bírní törekszik; — de ez közrosszalással fogadtatván, miután már majd valamennyi kerületi plébános eddigi illetőségét lefizette, figyelemre sem méltatott és jegyzőkönyvbe sem vétetett fel.

Fölvétetett a' magurai slylódók részire az ország minden részeiben ez előtt két évvel gyűjtött könyöradományok felett vitt számadások vizsgálására megbízott választvány jelentése, mely szerint a' választvány részint az illető kezelőknek meg nem jelente, részint némely egyes tételeknek nem eléggé történt támogatása miatt, feladatában egészen nem járhatott el; — minélfogva az illető kezelők arra, hogy jövő közgyűlés előtt 8. nappal a' választvány előtt ujjolag elkészítendő számadásaikkal megjelenjenek, köteleztettek. Az első alispán attól, hogy minden bevételi tételt okirattal támogatni tartozzék, azon okból fölmentetvén, mivel ezen adakozások hírlapok után közhírré tétetvén, ha valamelyik kimaradott volna, az adakozó bizonyosan felszólamlanék. (?)

Jó marhahus fontja 10, hitványé 9 krra csökkentetett, sózott húsé pedig 8ra emeltetett, szalonnáé 42re, borjubahú 10re, ápril 26tól kezdve.

Az István es. k. főhg királyi helytartóvá történt kineveztetését tudató intézvény folytán, ó es. k. felségéhez köszönő, ó főhgségéhez pedig üdvözlő felirat fog intéztetni.

Szógyényi alkanczellár válaszelevele e' megye üdvözlő felíratára fölvétetvén, ó excellentiája thiróvá neveztetett.

A' nádori gyászt elrendelő intézvény, miután a' gyászt sziveinkben s a' mennyiben lehetett, külsőleg is viseltük, de késő is már most hivatalos elrendeltetése, tudomásul vétetett.

A' helytartó tanács a' katonai fölmérés és abroszolás eszközlése végett az idén megyénkbe érkezendő tisztek neveit s a' megkívántató fuvarok és napszámok minőségét tudatván, a' fuvarok és szolgálatok díja megszatott s föl-jelentetni rendeltetett.

Április 23án Glós Károlyné született Berzeviczy Mária aszszony beadott 539 pftot, mint az általa rendelt sorsjártékos tánczvizigalom tiszta jövedelmét, mely a' többször említett s Béséből küldött 1000 pft-hoz kapcsolatni s ezé-hez hasonló célra fordíttatni rendeltetett.

Temes vármegye felszólítását a' boldogult nádornak emelendő emléket illetőleg, Szepes is pártolja de azon különbséggel, hogy mivel Pesten már e' város lakosinak költségin hasonló emlék emeltetik ezen más, országos költségin Budán állíttassék fel.

Zágráb állítólagos sérelmét felfüggesztetése iránt e' megye adatok hiánya miatt ez uttal csak tudomásul veszi, — országgyűlés alatt a' körülményekhez képest iránta intézkedendő.

Komárommegye magát arról tudósittatni kérvén: vajjon e' megyében fekvő harminczadoknál az ismeretes mosonyihoz hasonló gyakorlat nem létezik e' a' járásbeli szolgabíró és a' levéltárnok adatok szerzésére utasíttattak.

Gyűlés utolsó napján csak két közérdekű tárgy fordult elő, t. i. a' rögtönítelő törvényszék jegyzőkönyve, mely szerint egy szándékos gyújtogató, ki egy erdőben fekvő majort felgyújtott, felakasztott, és a' nagymélt. m. k. helytartó tanács azon intézvénye, melyben a' kénégeny használatánál történhető visszaélések meggátolására szolgáló rendszabályok közöltetnek. A' löcsei evang. tanuló ifjuság, némelly lelkes káthol. löcsei kisasszonyok hozzájárultával gyűlés alatt egy magyar szindarabot (a' Rabot) adták elő s annak tiszta jövedelméből 20 pftot szinte az in-ségeskedők számára a' közgyűlésnek adtak által.

Mi nagy legyen pedig némelly helységekben az inség, azt egy borzasztó eset bizonyítja. Egy laezkovi paraszt neje tulajdon két gyermekét a' Poprad vízébe fulasztotta! Az atya elfogott, az anya ellíant. Máldur és Hollómonicz helységekben már nagy számu urbéri telek pusztán áll. E-hez járulnak még gyakori égések is, mint Lucsván, Topporozon, Ruszkínóczon stb. Közli F a b r i e z y Sámuel.

TURMEZEI KÖZGYŰLÉS (Nagy-Goricán április 26kán) Turmezó, mely belsejkezetére nézve a' magyar szent korona e g y é b municipiumaival mérkőzhetik, ujjabb időkben olly rendkívüli s aggasztó állapotba sodortatott, melyhez hasonlót alig mutathat fel multjából. Míg az alkotványosság érzelmeinek minden politikai pártszínezetföltt kellene állani s olly pontot képezni, mely körül minden színezet összeforjon — kerületünknek a' közhaza, törvény, és fejedelem iránti hűségben maig sem ingadozó polgárai sajnosan érzik, hogy az erélyes ösök véren váltott ösi intézvények egyesek könnyelműjétkéának esnek áldozatul. —

Világos törvényink szerint a' királyi biztosok kiküldetésének szükségét csak rendkívüli esetek idézhetik elő. Turmezó kerületben azok kiknek foly a m o d t á r a rendeltetett kir. biztos, mindnyájan azon párt emberei, mely czéljaul tüzte ki a' békés és egyetértő szellemű kerületben az eddig ismeretlen pártoskodást meghonosítani.

Turmezónek a' kir. biztos irányában soha más követelése nem volt, mint: hogy a' fenálló törvények értelmében járjon el tisztében.

Ezen kerület majd másfél év óta kir. biztosság alatt van s még az 1865. 5d. t. ez. rendelete sines teljesítve. — Mondatott: hogy az idézett törvény a' turmezói esetre nem alkalmazható, a' panaszok csak a' levéltár kikutatása után fejlődhetnek ki stb. És a' tömérdek írománynak s egyéb okiratoknak Zágrába küldetése parancsolatott. —

A' levéltár Turmezónek magánytulajdona lévén, annak kiürítését s a' kerületkeblén kívül Zágrába küldetését ez csak a' közigazgatás káros hátramaradásával engedhethe volna meg. Hiven őrizte tehát sajátját; de fájdalom! a' fenálló törvények és szabadítékai fölötti éber őrködése engedtelenségnek bélyegoztetett s kir. biztos eljárást gátló akadályul tekintetett. — Hogy ezen eljárást akadályoztatni nem volt szándékában, sőt attól mielőtt szabadulni kívánt, világos azon határozatából: mely szerint levéltárából mind azon íromány kiadatását elrendelte, melyek majd a' vádlottakkal közlendő panaszokkal kapcsolathat lennének. Midőn a' kir. biztos ott személyesen megjelent, kinyitotta Turmezó előtte levéltárát és felszólította, hogy közölje a' panaszokat, késznek nyilatkozván minden írományt, mely-lyek a' panaszokkal összefüggésben vannak — tüstint kiadni. De fölhívása sikeretlen volt; sőt ezen határozatában is ujjabb engedtelenséget s nyomozásbeli akadályoztatást szemléltet. — Majd e' szabad kerület, — mely Magyarország tizenhat királyaitól fényes szabadítékokkal ruházottatott fel s melynek üdvös intézvényei országos törvény által is megerősítetvén — közgyűlések tartásától tiltatván, alkotványos, legfontosabbjogainak egyikétől, t. i. helyhatósági jogainak gyakorlatától fosztott meg. — Turmezónek szabadon választott grófja, kit tíz évi hivatalos pályáján polgártársainak osztatlan bizodalma környez, ki, mint törvényes elnök, a' többség végzéseiben nyilatkozó akaratának végrehajtója s letett hivatalos esküje szerint „a' kerület szabadítékainak védője“ — hivatalától felfüggesztetett, kihallgatattás s bírói ítélet nélkül. — Közel öt hónap folyt e' felfüggesztés után le; a' kir. biztos ez öt hónap alatt egy lépést sem tett a' nyomozásra nézve; mely körülményből is világos: hogy nem a' kerület grófja — ki hivatalától felfüggesztés óta többnyire Turmezó kebelén kívül távol volt akadályoztatva azt. Vagy talán m. é. november 26ka óta — midőn a' felfüggesztés történt — a' királyi biztosság bevéggzettnek tekintetik? — A' kerület elveszté helyettes grófjátis. Pogledich Ferencz — a' fáradhatlan tisztviselő — Turmezó szabadítékiba ütköző intézkedések végrehajtásától hivatalos esküje által tiltatván, hivatalát letette s közgyűlés nem tartathatván, lemondását írásban egyik táblabírónk vette át. A' k. biztos az így megüresült helyettes grófi hivatalba — mely az 1723. 92 s 1741. 60. országos törvények által megerősített szabadítékinal fogva szabad választás által szokott betöltetni — a'

kerület tudta és befolyása nélkül Raizner Jánost ültette; miről Turmezót nem is értesítette. Ugyan hol tette le a' nevezett egyed a' bírói esküt? —

Mult évi december 8tól folyó ápril 15éig Turmezónek nem volt bírája, nem volt tisztviselője, ki a' kerület közdolgoit, az ötszáz nemes család ügyeit intézte volna, a' közigazgatás rendes folyása megakadt s a' törvényes rend majd felbomlott.

A' turmezói köznemesség szilárd jellemének köszönhetni, hogy őseitől öröklött s Rudolf király által megerősített szabad választási jogának még maig birtokában van e' kerület. A' köznemesség — mely különben minden héten, a' rendes törvényszéki napon, százanakint járult törvényes bírája elibe, mely az igazság gyors kiszolgáltatását megszokta — készebb volt ritka kitüréssel, közel öt hónapig viselni a' bajt, mint sem szabadítékinak veszélyeztetésével olly egyed betírájának ismerni, kit nem ó maga választott.

Egyedül e' körülmény idézte a' kir. biztos legujabb intézkedését elő, és Briglevich József, mint kerületünk legidősebb ülnöke közgyűlés-tartásra utasíttatott, ki azt, saját elnöklete alatt április 15kén meg is tartotta. E' gyűlés első tárgyát tevő a' kir. biztosnak Briglevich Józsefhez intézett olly tartalmu levele: hogy miután Raizner János helyettes grófi hivataláról lemondott, egyedül e' hivatalnak szabad választás utjáni betöltése végett, Briglevich — mint a' kerület legidősb ülnöke — közgyűlést hirdessen és tartson Turmezóban. Több oldalról komoly szavak emelkedtek a' felolvasott levél tartalma ellen; nevezetesen megjegyzetett: hogy Pogledich Ferencznek helyettes grófi hivataláról lemondása még nincs a' kerület tudomására, s már is a' kir. biztos levelében Raizner Jánosnak ugyanazon egy hivatalról lemondása említtetik, ki hogy a' kerület helyettes grófja volt, a' rendek most hallják először a' felolvasott levélből; B. J. táblabíró a' királyi biztos eljárását elemezvén különösnek találta, hogy a' kir. biztos csak hónapok mulva tudta meg: mikép Turmezó tisztviselőit szabadon választja, mint ez a' levélben is megismértetik — s most, azon szin alatt, — mintha az általa kinevezett egyed hivataláról lemondott volna — nem idegen attól („non sum alienus“) hogy a' helyettes gróf szabadon választassék. A' nevezett egyednek hivataláról lemondására nézve pedig megjegyzé: hogy az illyféle lemondásokat jól ismeri, ritkán szoktak azok a' lemondó akaratából származni. K. I. táblabíró a' tanácskozási szabadságot az által sértve látja: hogy a' kir. biztos a' helyettes gróf választásán kívül, minden más tárgy felvételét szigoruan megtiltotta; ez eljárás ellen mint alkotványos polgár ünnepevényesen tiltakozik. Pogledich Ferencz írásban bizonyított s felolvasott lemondásának nyomozó okait élő szóval is előterjeszté. Szent — ugymond — előtte az eskü, melyet megválasztásakor letett. A' kir. biztossal hivatalos állásánál fogva érintkezésbe jövéen kétes olly helyzetbe jutott, hogy csak hivataláról tüsténti lemondással menekülhetett, a' közgyűlések tartása el levén tiltva, lemondását M. A. táblabíróval írásban közölte, arról a' kir. biztos is értesítvén. Mit több hónap előtt a' fenforgó körülmények közt tenni kénytelenített, azt most a' rdek színe előtt is megújítja s hálás köszönettel teszi le hivatalát azok kezébe, kik-től azt nyerte.

J. L. nem ismer földi hatalmat, mely a' hivatalnokot esküje elleni cselekvésre kényszeríthetné. Nem helyeselteti Pogledich Ferencznek hivataláról lemondását, mely épen olly időszakban történt, midőn a' kerületnek legnagyobb szüksége volt erélyes tisztviselőre. A' kerület rendei Pogledich Ferencz nyomos okait méltányolva, lemondását elfogadták.

Br. J. M. A. és Sp. K. ülnökök bemutaták a' kir. biztosnak több hónap előtt hozzájuk intézett s a' helyettes grófi hivatal elvállalására felszólító leveleit s azokra adott válaszaikat. Az utóbbiakból megértvén a' kerület rr. hogy a' nevezett táblabírák, hiven ragaszkodva táblabírói esküjök-hez — mely Turmezó szabadítékinak védelmezését parancsolja — nem fogadták el a' kir. biztos kezéből az ajánlott helyettes grófi hivatal, melyet szabad választás utján csak Turmezó közönsége osztogathat; ezen eljárásuk jegyzőkönyvileg helyeseltetett. R. J. ellen — ki letett ülnöki esküje ellenére, a' kerület szabad választási jogának s világos statutumainak sérelmével a' helyettes grófi hivatal elfogadta — a' kerület ügyésze által sürgetett törvényes eljárás meghatározása jövő gyűlésre halasztatott. H. I. táblabíró szóba hozta: hogy Turmezó grófjának hivatalától felfüggesztetését csak a' kir. biztosnak, nem is kerülethez, de magány-személyekhez intézett levélből tudja; nincs arról a' kerületnek hivatalos tudomása s ezért kéri az udvari rendelvén felolvasatását. A' felolvasás többek által sürgettetvén az elnök kinyilatkozta: hogy a' helyettes gróf-választáson kívül minden egyéb tárgy felvételétől tiltatott; tehát az udvari rendelvén ezuttal nem

tárgyaltathatik. Így történt, hogy Turmezó grófjának hivatalától felfüggesztését még maig sem tudja hivatalosan.

Majd a Pogledich Ferencz lemondása által megüresült helyettes grófi hivatal betöltésére került a sor. A kerület belsejében némi ismertetéseül nem lesz talán fölösleges megemlíteni: hogy e kerületben a kijelölést a tizenkét valóságos (realis) táblabíró teszi, a választás pedig a táblabírók és a huszonnégy nemes község írott utasítással ellátott képviselői által történik. A huszonnégy nemes község képviselői beadták az uttal is utasításukat's miután a megüresült hivatalra senki sem folyamodott, minden kijelölés nélkül, Turmezó helyettes grófjává (substitutus comes terrestris) közakarattal Modych Alb. tb választott meg oly feltétel alatt, hogy hivatalos köréhez egyedül az igazság kiszolgáltatása's közgyűlések tartása tartozzék. Ki a hivatalos esküt letévén, a nemes közönség bizalmát érzékeny szavakkal megköszönte.

Szinte az utasítások értelmében, Josipovich Antal — Turmezó iránt tanusított's a vész napjaiban sem ingadozó rendületlen hűségének's bokros érdemeinek hálás megismeréseül országgyűlési követévé választatott, azon általános — előleges — utasítással: hogy az újabb időkben Turmezónek alkotmányos szerkezetén, szabaditékén ejtett sérelmeit a törvényhozás elibe terjeszse's azok orvosoltatását hathatósan eszközölje. Végre alázatos felírás által megkérősen rendeltetett ő felsége: hogy a kir. biztost nyomonzásának hová hamarabbi befejezésére utasítani's Turmezót még a vizsgálat alatt (sub commissione) szabadítékos állásába visszahelyezni méltóztassék. —

PÁPA, ápril 19én. Uralkodó fels. királyunk születés-ünnepe Pápán is a közönségek legohajtottabbika volt, melyen minden alattvaló sietett hála's tiszteletadójjával a szeretet oltáránál könyörgeni azon élet hosszúsága és szerencséjeért, melyhez annyinak reménye, jövője's országok boldogsága csatolva van. Ezek közt magasztosan tűnt ki az itteni izraelita közönség, mellynek zsinagógájában Löw fő rabbi indítványára a fels. uralkodó születés-ünnepe ápril 18kán esti 5 órakor először ünnepeltetett meg a több mint száz év óta fenálló imaházban. Az érintettük főrabbi lelkes beszédét tartott e' nagyszerű alkalomra, melyben a valódi hazafiság négy arany szabályt lélekemelőleg fejtegette; ajánlvá először: a' becsületes hírszerzést, másodsor: a' szerény házi erkölcsöt, harmadsor: a' közhasznú intézetek gyamolttatását, negyedsor: istent kérni a' haza boldogságaért. E' beszéd megindító hatással volt minden rendű, rangú's vallásfelekezeti hallgatóságra, kik nagy számban sereglének össze; a' hatást nem kissé emelé a' Z. Eggerszegről különösen e' célra idehozott éneklő kar Goldberger vezetése alatt, mellynek öszszevágó működése ezen estét a' pápaiaknál feledhetlenné tev. Szinte az itteni izraelita közönség ezen örömnapon megemlékezvén a' nélkülöző csoport inségéről 230 keresztényen szűkölködő közt nevezetes pénzösszeget oszta ki enyhádó vigaszul. Nemkülönben a' célba vett kisdedovó intézet létesítésére nagylelkű adakozásokból begyűlt öszszegetszinte szaporiták annyira, hogy ezen somma ma már 11,200 vltra rug. Illy tettek által ismértetvén magát a' pápai izraelita közönség minden öszszinté kebelnek méltánylását's becsülését érdemi meg, 's azon ohajtásra fakaszt: bár egész országszerte illy jótékony tettekben nyilatkozó szellem lelkesitén Izraelnek hazánkban született minden ivadékát a' más vallásbeli felek iránt! —

FELSŐ VIDÉK. Az éhség, mit régen a' haza minden oldalairól ijesztő hangon jósoltak's minek áldozatai hullanak is itt ott már nagy mértékben rombol jelenleg a' felső-vidékeken, különösen Árva, Turóc, Liptó és Trencsény éjszaki részén. A' lakosok — miként a' pesti n. újság írja — nagyobb részt polyvával, gyökerekkel és gombával élnek, 's ezeket minden válogatás nélkül használják, minek eredménye sok helyütt megmérgeztetés lón, a' kínzó éhség miatt nem különböztethetvén meg a' mérges gombát az ártalmatlantól. Mindenfelől könyörre és szánakozásra intő sápadt halálarcokkal találkozhatni e' vidék helységiben's ezeken kívül, kik Magyarországot termésdús földjén — melyet idegenekkel szándék minél nagyobb mennyiségben gyarmatosítani, murvát keresnek, hogy nyeldesése közben elerőlténülve fuladjanak meg. Valóban irtóztató képe az emberi életnek, mely teremve van, hogy túrjön, szenvedjen, dolgozzék és a z u t á n h a l j o n é h e n. — 'S mind ez per eminentiam azon Magyarországhoz történik, mellynek kövér földé tömérdek, 's nincs elég népessége, azért hozunk be idegeneket, éjszakvidéki tótságunk pedig hadd haljon rakásra — hisz itt születtek!!

Az érintettük megyékben minő lábon áll az egészségi állapot, az a' főnebb elsoroltakból világos, sőt a' nép előítélete a' gyógyszerek iránt ezen szomorú helyzetet még aggasztóbbá teszi. A' nemesség ezen elnyomordtak segítségeül indirect adót szavazott, melly a' közmunkákra fordítandó napszámoknak határozatott kiosztatni, azonban e'

jótékony gondoskodás a' többségre nézve már alig jótékonyosság, mert a' hoszas éhezés és fázás által Árva, Turóc, Liptó emberei annyira kimerültek minden erejökűl, hogy nemcsak kapával banni nem bírnak, de kérdés: ha vajjon az így elmecevészültek a' borovicskát, e' felföldi nektárt — bírnák e' ajkaikhoz emelni? Az árvai nemesség 20 ezer pftot hajtott be önzsebéből e' nyomoruk vigasztalására, melly öszszegnek 1/2 at részét az árvai uradalom adá. Mindazon adomány pedig, melly ezen több előkelő család által birt uradalom részéről nyújtott, de nem értve a' kiosztott vetőmagvakat's részint készpénzü, részint pedig urbéri engedélyű kedvezéseket — 170 ezer pengőforintra tételük. Zichy Ferencz gr. vetőmag-vásárlásra 20 ezer pftot adott. Mindazáltal dacára ezen nevezetes adakozásnak's legújabbban a' birodalmi fővárosban tett ajánlatoknak, a' szükség Árvaiban oly fokra hágott, hogy annak csak némileg megszüntetésére is a' vizsgálók szerint s z á z e r forint kívántatnék. Turócban a' nélkülözők már a' rablásra mutatnak hajlamot. — Liptó megye a' közbátorság tekintetéből kért órhadat megnyeré, hogy több emésztője legyen. Ambró helyt. tanácsos's kir. biztost most Trencsény felső részén tartózkodik.

TÁRSULATI ÉLET.

MAGYAR KÖZÉPPONTI VASUT. A' magyar középponti vasut részvényeseinek máj. 3kán tartott közgyűlésén kir. biztost nsga Ambrus Mihály helytartósági tanácsos mindenekelőtt kiereszkedett ama kedvező körülményekre, mellyek közt e' központi társaság vállalata legfensőbb pártoltatásnak folyvást örvevdhet; nemkülönben elszomorodott szívvel érinté ama veszteséget, melly József nádor ő fensége halálával e' társaságot is oly érzékenyen sújtá, mellynek a' megdicsőült mindig egyik leghatalmasb gyamolttója volt; azonban e' fájdalom enyhítésére nem hagyá említetlenül azon magasztos vigasztalást, melly szerint legfelsőbb kir. kegyelem által a' dicsőültnek fia István cs. k. főherczeg adatott az országnak kir. helytartóul, ki öröklője levén a' megdicsőült honboldogító szellemének e' vállalat is legerősb támaszát üdvözölheti benne. Ezek után

Elnöklő ifjabb Zichy Ferencz gróf előterjeszté az igazgatóság ügyvitelét, valamint a' pest-váczai vonal üzletállapotát, nemkülönben e' nyár folytán közlekedésnek átadandó 14 mföld hosszú pest-szolnoki's az ausztriai határtól Pozsonyig nyúló vonal építetése folytán, melly előterjesztés, valamint udvari építészeti tanácsos, 's központi vasut-igazgatósági tag, és ugyanezen vállalatnál a' technikai munkálatok vezetője Sprenger Pál által szerkesztett és felolvasott — az egész — a' nyugati határoktól Szolnokig vivó vonal építési előhaladásáról értesítő jelentés a' közgyűlés által teljes megegyezéssel elfogadtatott.

A' megszüntetettnek jelentett 830 darab ideiglenes részleg-jegy (Interims-partial-Scheinen) mellyekre a' befizetések az alapszabályok szerint kitűzött határidőre nem tettek meg, az igazgatóság azon jegyekre nézve, mellyek érvényesítését az illetők utólagosan kérték, az utánbefizetés fölvételére a' 6% mulasztási kamattal együtt utasított, sértetlenül maradván az alapszabályilag megállapított előjogi elvek. — A' második 5% befizetésnél elmaradt 91 darab ideiglenes részleg-jegy között a' 31,875 és 31,965 számúak azonban, mint mellyek érvényesítése ez időig nem kéretett, az alapszabályok 5. §a értelmében megsemmítettnek, 's az ezekre esett's már teljesített 12, 30 ft. befizetés minden darabra a' társaság tulajdonának tekintetik.

Az igazgatóságnak a' közgyűlés leendő jóváhagyása fentartása mellett Kecskemét, Nagy-Kőrös és Cegléd városokkal kötött engedélyező szerződvénye, melly szerint e' városok közönségei Cegléd-től N. Kőrösön át Kecskemétig szárnyonalt építhetnek, helybenhagyatott, felhatalmaztatván egyszersmind az igazgatóság, miszerint az alapszabályokban kifejtett intézkedésekhez alkalmazkodva ezen engedély megerősítését's annak a' középponti társaságra leendő átruházatását, valamint ezen engedélyzett vonal felépítésére kívántató alaptőkét az illető helyeken eszközölje. Ezuttal egyszersmind a' központi vasut-társaság közgyűlése kijelenti: mikép ezen szárnyonalt építetésének elhatározása által annak Cegléd felé leendő folytatására a' társaság közvetlen erejével épen nem céloz, mert a' központi vasut-társaság fő figyelme az ausztriai szélektől Debreczenig nyúló vonal létrehozására van függesztve még pedig elannyira, hogy a' cegléd-kecskeméti szárnyonalt építetése által ezen fővonal vezetése legesekélyebb megszakítást sem szenvedend. Az érintett szárnyonaltak Kecskemét-től Szeged felé's tovább folytatása — ha időközben más vállalkozó erők előbb létre nem hozandják, a' központi vasut-társaság részéről csak az általa elvállalt fő vonal teljes befejezte után lehet újabb vállalkozási tárgy. — A' cegléd-kecskeméti szárnyonalt felépítésére szükséges körülbelül mintegy 800ez.pft. tőke az igazgat. indítványára nem más vagyomból, hanem egy különös meglevő pénzalapból

fog később fedeztetni; melly javaslattal öszszhangzólag Rothschild S. M. bárónak azon nyilatkozata, miszerint az ezen szárnyonalt felépítésére kívántató pénzt a' legközelebb 1848ki rendes közgyűlésig 4% kamattal az igazgatóság elfogadványára (Accepte) kölcsönadni kész, a' társaság által köszönettel fogadtatott.

Továbbá megbízott az igazgatóság az iránt is, hogy a' társasági alaprendeletek 9dik §ának megváltoztatását's abból különösen e' szavaknak: „a' részleg jegyek körülírása a' teljes befizetések előtt csupán az igazgatóság jóváhagyatával történhetik meg“ kihagyatását a' nm. kormányzéknel eszközölje.

Elhunyt Wurm Kornél kapitány's igazgatósági tag helyébe köz megegyezéssel Specker Dávid gépgyár-tulajdonos és gépész választott meg technikai igazgatónak. — Megbízott egyszersmind az igazgatóság az iránt: hogy folyamodnék a' nm. helytartó tanácsához, miszerint a' kir. építészeti igazgatóság kebeléből technikai igazgatási hivatalt hazai egyedet mint technikai tanácsadó rendelne a' társaság, miszerint ez a' vállalat technikai ügyeivel megismékedvén előforduló esetben ilyen igazgatóvá választathassék.

Végre a' számadások megvizsgálására's a' k. gyűlési jegyzőkönyvek hitelesítése's aláírására az alapszabályok szerint közgyűlésen jelen volt három tag, u. m. Thines-Csetnek Károly udvari titoknok, Liebenberg Manó és szitányi Ullmann Móricz bizott meg, kik erre ajánlkoznak is. — A' nyomtatásban megjelenendő közgyűlési jegyzőkönyv a' tárgyalásokat hővebben adandja elő. *) Pozsony, ápril 25én 1847. A' magyar középponti vasut igazgatósága.

KÜLFÖLD.

AUSZTRIA. Ő cs. kir. felsége sajátkezűleg köv. levelet intézett az udv. haditanács elnökéhez: „Kedves Harczeg gróf! Szeretett nagybátyám főherczeg Károly Laj. elhunytá nemesek egyedül nekem's családomnak, hanem a' hadseregnek's öszszes tartományoknak is mély gyászára válik. A' dicsőség, mellyet a' boldogult magának annyi esatamezőn szerzett, a' hadseregnek folyvást példaul's ösztönül szolgáló'd's engem maradó emléktételre kötelez le. Felszólítom tehát önt, adja tudtúl a' hadseregnek azon mély érzelmű fájdalmat, mellyet bennem a' nagy hadvezér vesztesége támaszt, 's mellyben hű sergeim minden bizonynyal osztoznak velem. Rendelem továbbá: 1) hogy a' hadsereg a' gyászt hathétnél tovább viselje mint az udvar; 2) hogy mind a' két ezred, mellyeknek a' dicsőült volt tulajdonosa, a' Károly főg. nevet örök időkre viselje; 3) hogy a' dicsőült kardja a' bécsi fegyvertárba tétessék's ott őriztessék. Végül fentartom magamnak, az üdvözült főherczegnek egy emléket állítani, melly dicső emléketét az utókorra vigye által. Bécs máj. 3. 1847. FERDINAND S. K. — Megparancsolá egyszersmind ő felsége, miszerint ő cs. fensége Károly főherczegért minden őrség helyen az egész birodalomban ünnepélyes gyászmisét tartsanak a' birodalmi seregek.

PORTUGÁLIA. A' Journ. del Débats fontos tudósításokat kapott Londonból, mellyek után reméli, mikép a' nagy krízis, melly Portugáliát annyi idő óta senyveszté, végre csakugyan megszűnendik. Miután a' királynő a' négyes szövetségi szerződvény erejénél fogva már Franciaország, Anglia és Spanyolország közbejárulását fölkerítte, nevezett három kormány sietett is ezen ohajtáshoz képest hatályos közremunkálását megígérni's biztosítani. A' királynő a' fölkelőknek tökéletes bünbocsánatot ajánl, a' carta viszálltatását, cortes összehívását's vegyes, mindkét pártnak mérsékelt tagjaiból állandó miniszterséget. Egy része a' Tajón fekvő két angol hajó, egy francia briggs egy spanyol corvett legénységének, a' királynő családja ótalmára's Lissabon biztossága végett partra szállt. Ápril 12kén Tajó bal partját Mello gróf alatti fölkelők lepték el, kiknek főnöke, miután Albena tábornok az almada várorességbe visszavonula, Setubalban nyomult's Palmellát kezé közé kerítette. Lissabon folyvást nyugalmas; a' lakosság elégtelen alkatrészei már rég egyesültek a' fölkelőkkel. Kétséges dolog: vajjon a' fölkelők elfogadják e' királynő ajánlatit? — Madridi legújabb hírek szerint Lissabonban zendülés ütött ki's donna Mária királynő a' spanyol hadifregát „Villa de Bilbao“ fődözetén van. A' spanyol közbejáruló seregek Portugáliába nyomultak.

SPANYOLORSZÁG. A' királynő's király közt meghasonlás ugy látszik megszünt. Ápril 18kán a' király Izabella kocsiját séta közben lóháton kísérté's egyszersmind a' miniszterséget kedvező hangulattal fogadta. — Serano tábornok ápril 20ka óta ismét Madridban mulat. — Narvaez tábornok jelenté a' tanácsnak, mikép a' fővárost elhagyandván, párizsi követállomására utazik. — Párizsból haza tért Concha tábornok a' spany. közbejáruló hadsereg vezérségét veszi által Portugáliában.

*) Ott majd talán leendő szó a' kérdéses debreczeni vonalnak melly irányban vezetendéről is!! Szerk.

